

Bæredygtig finansiering – EU Taksonomiens placering i dansk landbrug

v/Kenneth Kjeldgaard, specialkonsulent

Fondsmæglerselskabet SEGES Finans & Formue A/S

SEGES, 12/5-2020

Projekt Bæredygtig finansiering af dansk landbrug

Grøn omstilling

- I DK er en målsætning om 70 % CO2 reduktion i 2030 og klimaneutral i 2050
 - Aftale om klimalov den 6/12-2019 (<https://kefm.dk/media/12965/aftale-om-klimalov-af-6-december-2019.pdf>)
- Målsætningen i EU er at være klimaneutral i 2050 (The European Green Deal) med et delmål på 40 % CO2-reduktion i 2030 [1990 baseline]
 - Forslag til EU's klimalov den 4/3-2020 (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/commission-proposal-regulation-european-climate-law-march-2020_en.pdf)
 - En af de vigtige brikker i at nå målene er EU Taksonomien, hvis formål er at skaffe finansiering og investeringer i grøn omstilling.

Hvad er EU Taksonomi?

- Definition

- EU Taksonomi er en definition af, hvad der kan anses som grønne investeringer/projekter.
- EU Taksonomiens formål er at skaffe yderligere kapital til bæredygtige projekter gennem klare definitioner og øget gennemsigtighed. Derved kan EU Taksonomien komme til at sætte minimumsstandarden for grønne projekter i EU.

- Baggrund

- I forbindelse med udarbejdelsen af EU Taksonomien nedsatte EU Kommissionen en teknisk arbejdsgruppe, som havde til formål at komme med anbefalinger til klimarelaterede tekniske kriterier. Arbejdsgruppen offentliggjorde deres arbejde den 9/3-2020.
- EU Kommissionen skal senest 31/12-2020 fastsætte de endelige kriterier for bæredygtig finansiering indenfor klimaområdet. Medlemslandene får derefter 1 år til at implementere de nye regler.
- Herefter vil EU Kommissionen tage stilling til kriterierne for bæredygtighed indenfor marine- og vandmiljø, cirkulær økonomi, forurening og biodiversitet. Disse kriterier skal EU Kommissionen senest vedtage 31/12-2021 med implementering senest 31/12-2022

Indhold i den tekniske rapport (EU Taksonomi)

- Målgrupper
 - 3 målgrupper er nævnt i den tekniske rapport
 - De finansielle markedsdeltagere (Investerings- og forsikringsprodukter og indirekte grønne obligationer og lån)
 - Store virksomheder over 500 ansatte (Andel af omsætning og investeringer samt omkostninger i grønne aktiviteter)
 - Den offentlige sektor og EU (Standarder og lovgivning for finansielle produkter)
 - Landbruget bliver indirekte ramt af ovenstående.
 - Der er ingen regler i taksonomien, der forpligter udstedere af grønne obligationer eller grønne lån til at offentliggøre oplysninger om bæredygtighed. Men da investorer er forpligtet til at give oplysninger i henhold til taksonomien for deres investeringer, vil det blandt andet for danske realkreditudstedere være "nødvendigt" at opgøre lånesiden i forhold til taksonomien. Derfor kommer den enkelte landbrugsvirksomhed til at indberette, hvis den skal have grønne realkreditlån.
 - Derudover skal store virksomheder offentliggøre deres klimaaftryk, som defineret i taksonomien. Indenfor landbruget gælder det Arla og Danish Crown. I praksis betyder det, at den enkelte landbrugsvirksomhed kommer til at aflevere relevant data til Arla og DC. Det samme kommer til at gøre sig gældende for grønne lån i [store] pengeinstitutter.

Målsætninger i Taksonomien

Taksonomien bygger på 6 EU-miljømål:

1. Modvirkning af klimaændringer
2. Tilpasning til klimaændringer
3. Bæredygtig udnyttelse og beskyttelse af vand- og havressourcer
4. Overgang til en cirkulær økonomi
5. Forebyggelse og bekæmpelse af forurening
6. Beskyttelse og genopretning af biodiversitet og økosystemer.

For at blive betragtet som miljømæssigt bæredygtige skal en økonomisk aktivitet opfylde følgende krav:

- Aktiviteten skal bidrage væsentligt til mindst et af EU-miljømålene.
- Aktiviteten må ikke påføre alvorligt skade til nogle af miljømålene (**do no significant harm [DNSH]**)
- Aktiviteten skal udøves i overensstemmelse med en række sociale minimumsgarantier (**minimum safeguards**)
- Aktiviteten skal overholde specifikke "tekniske screeningskriterier".

EU Taksonomiens påvirkning af landbruget

- Landbruget er særskilt nævnt som en af de brancher, der har et stort klimaafttryk. Derfor er der også udarbejdet specifikke kriterier, som den enkelte landbrugsvirksomhed skal leve op til.

Kriterier:

- Landbrugsvirksomheden har to muligheder for at leve op til EU Taksonomi
 1. Dokumentere CO2 reduktion (CO2 ækvivalenter for landbrug)
 2. Opfyldning af en række management praksisser, der kan reducere udslippet af drivhusgas. Appendiks til den tekniske rapport beskriver de enkelte management tiltag for planteavl (årlige og flerårige afgrøder) samt husdyrproduktion.

Begge kriterier skal desuden opfylde princippet om "Do no significant harm" (DNSH)

Dokumentation af CO2 reduktion

- Landbrugsvirksomheden kan vælge at dokumentere CO2 reduktion. Det gøres ved en beregning af virksomhedens såkaldte baseline for karbonudledning og –binding, hvorudfra CO2-reduktionen måles.
- Der forslås krav til karbonreduktioner på hhv. 20%, 30 % og 40 % i 2030, 2040 og 2050, mens karbonbindinger skal måles over en 20-årige periode.
- Anbefalingen er, at reduktionen kontrolleres hvert 3. år.

Beregningerne skal tage udgangspunkt i (som er CO2 ækvivalent mål)

-
- CO2 emissions and removals in above ground biomass
 - CO2 emissions and removals in below ground biomass and soils
 - N2O emissions from exposed soils, fertiliser application, and those embedded in fertiliser production and fertiliser application
 - CH4 emissions from livestock (enteric fermentation and manure management) and some soils (e.g. wetlands)
 - CO2 emissions from fuel and electricity use

CO2 ækvivalenter

- Man opgør ofte klimaafttryk i hvor mange CO2-ækvivalenter der udledes. Det gør man for at have en fælles måleenhed for klimagassernes forurening. Der er nemlig stor forskel på effekten af de tre primære klimagasser CO2, metan og lattergas.
- CO2 har den mildeste effekt af de tre gasser. Metan har en ca. 23 gange så kraftig drivhuseffekt, som CO2, mens lattergas er hele 298 gange kraftigere end CO2.
- Så hvad er CO2-ækvivalenter? For at kunne forstå og sammenligne klimaeffekter omregnes alle klimagasser hvad effekten ville svare til i CO2-ækvivalenter, og dermed samme drivhuseffekt som CO2.

<https://lf.dk/viden-om/klima/hvad-er-co2#CO2%20%C3%A6kvivalenter>

Opfyldning af management praksisser

- Se tabeller (til tjek hos fagafdelinger)

Tabel 1: Management praksisser for dyreproduktion

Management kategori	Management praksisser
Vurdering af drivhusgasemissioner på bedriften	Opgør kilder til udledninger og kulstoflagring. Der skal bruges eksisterende og godkendte værktøjer. Metoden kræver ikke kontrol
Sundhedsplan for dyrehold	Bedre planlægning og management af dyrevelfærd
Dyrefoder	Fodertilsætninger, såsom fedt eller nitrat, der kan reducere metanutledning fra drøvtyggere
Dyrefoder	Præcision og fodertekniker, hvor fodring tilpasses ernæringskravene for grupper af eller individuelle dyr.
Dyrefoder	Man skal sikre sig, at importeret foder købes fra leverandører der producerer ansvarligt, og man skal kunne dokumentere, at produktionen af foder ikke kommer fra afskovede arealer med høj kulstofbinding eller høj biodiversitet
Gylle management	Køling af gylle reducerer metan emissioner
Gylle management	Flydelag og overdækning af slam og gylle
Gylle management	Gylleseparering
Gylle management	Kompostere og anvende fast husdyrgødning
Gylle management	Tilsætte syre til gylle (forsuring)
Gylle management	Anvende udbringningsteknikker der reducerer tab
Management af permanente græsningsarealer	Gensåning af græsningsarealer
Management af permanente græsningsarealer	Ophør med afgræsning af våde marker for at reducere kompimering af jord
Management af permanente græsningsarealer	Bevare permanente græsarealer
Management af permanente græsningsarealer	Ingen pløjning af permanente græsarealer
Jordmanagement	Ingen afbrænding af marker efter høst med visse undtagelser
Anvendelse af energi	Hvis energiforbruget fylder mere end 20 pct. af den totale udledning af drivhusgasser fra produktionen, skal udledningerne reduceres med 10 pct. sammenlignet med en 2020-baseline for en femårig periode, 20 pct. over en 10-årig periode og 30 pct. over en 20-årig periode

Tabel 2: Management praksisser for etårige afgrøder

Management kategori	Management praksis
Opgørelse af drivhusgasemissioner på bedriften	Opgør kilder til udledninger og kulstofbinding. Der skal bruges eksisterende og godkendte værktøjer. metoden kræver ikke kontrol
Afgrødevalg- og rotation	Der skal være mindst fem afgrøder i rotation, heraf mindst en type bælgssæd, hvoraf efterafgrødeblandinger indeholdende kvælstoffikserende arter tæller.
Afgrødevalg- og sædskifte	Der skal sås efterafgrøder, hvor der anvendes en passende blanding tilpasset lokale forhold med mindst en kvælstoffikserende art, og hvor mindst 75 pct. er arealet er tilplantet hvert år.
Afgrødevalg- og rotation	Management af restmateriale, som fx stubbe og rødder (residuel management)
Jord management	Undgå jordpakning(traktose)
Jord management	Management af kulstofrig jord: - Undgår dyb pløjning. - undgå rækkeafgrøder - Oprethold et vandspejl ca. 20 cm underjordoverfladen
Jord management	Undgå at rødder står under vand og at jorden på drænet jord bliver kompakt
Jord management	Beholde permanente græsarealer
Jord management	Ingen afbrænding af marker efter høst med visse undtagelser
Næringsstofsmanagement	Næringsstofmanagement har til formål at optimere gødningsstrategien og optimere udnyttelsen af kvælstof. Planen skal baseres på jordprøver, bestemmelse af afgrødens gødningsbehov, registrering af gødningstildelinger, inddrage stedsspecifikke forhold så som jordtype etc. i gødningsplanlægningen, vurdering af jordens kvælstofindhold samt bestemmelse af næringsstofindholdet i husdyrgødning. Dertil kommer, anvendelse af udbringningsteknikker der reducerer tab af næringsstoffer.
Strukturelle elementer der kan bidrage som virkemidler	Omlægning af lavproduktive arealer til skov for at øge kulstofbindingen.
Management af spild	Minimere tab efter høst

Tabel 3: Management praksisser for flerårige afgrøder

Management kategori	Management praksis
Opgørelse af drivhusgasemissioner på bedriften	Opgør kilder til udledninger og kulstofbinding. Der skal bruges eksisterende og godkendte værktøjer. metoden kræver ikke kontrol
Afgrødevalg- og sædskifte	Der skal sås efterafgrøder, hvor der anvendes en passende blanding tilpasset lokale forhold med mindst en kvælstoffikserende art, og hvor mindst 75 pct. er arealet er tilplantet hvert år.
Jordmanagement	Undgå strukturskader, bl.a. ved at undgå trafik på våd jord
Jordmanagement	Management af karbonrig kulstofrig jord: - herunder skal man undgå dyb pløjning, - undgå rækkeafgrøder - Oprethold et vandspejl ca. 20 cm under jordoverfladen
Jordmanagement	Undgå at rødder står under vand og at jorden på drænet jord bliver kompakt
Jordmanagement	Beholde permanente græsarealer
Jord management	Ingen afbrænding af marker efter høst med visse undtagelser
Næringsstofsmanagement	Næringsstofmanagement har til formål at optimere gødningsstrategien og optimere udnyttelsen af kvælstof. Planen skal baseres på jordprøver, bestemmelse af afgrødens gødningsbehov, registrering af gødningstildelinger, inddrage stedsspecifikke forhold så som jordtype etc. i gødningsplanlægningen, vurdering af jordens kvælstofindhold samt bestemmelse af næringsstofindholdet i husdyrgødning. Dertil kommer, anvendelse af udbringningsteknikker der reducerer tab af næringsstoffer.
Strukturelle elementer med migerende potenti-ale	Omlægning af lavproduktive arealer til skov for at øge kulstofbindingen
Management af spild	Minimere tab efter høst
Anvendelse af energi	Hvis energiforbruget fylder mere end 20 pct. af den totale udledning af drivhusgasser fra dyr og produktion, skal udledningerne reduceres med 10 pct. sammenlignet med en 2020-baseline for en 5-årig periode, 20 pct. over en 10-årig periode og 30 pct. over en 20-årig periode

EU Taksonomiens påvirkning (listen er ikke udtømmende)

